

یادداشت

رقیه حاتمى پورفرشى

جایگاه مبهم بخش خصوصی در تدارک سفر ارزان

طرح تورهای ارزان قیمت موضوعی است که سال ها قبل هم مطرح شد و به دلیل نبود زیرساخت و مطالعات اساسی، هیچ گاه به اهداف تعیین شده خود نرسید. طبیعتا سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، در این برهه از مشکلات اقتصادی کشور که گردشگری را نیز به شدت تحت تأثیر قرار داده، تلاش می کند طرح هایی را برای توسعه سفر ارائه کند، اما به لحاظ عدم مطالعات عمیق و همه جانبه نگرانه، این طرح ها یا درست طراحی و اجرایی شوند یا به صورت مقطعی، مسکنی و ناقص اجرا می شوند. در صورتی که اگر طرحی با استراتژی و اهداف، از پیش تعیین شده باشد، می تواند برای توسعه گردشگری داخلی مفید باشد. به معنای دیگر، مسئولان گردشگری باید مطالعات اساسی روی علایق و سلايق گردشگران داخلی و خارجی و توانایی های تخصصی و کارشناسی این حوزه داشته و با برآوردی از بودجه، به تصویب و تخصیص وام ها و اجرای سریع آن، بدون بوروکراسی اداری، گام بردارند. از آنجایی که متولی اجرای این برنامه ها هم مشخص نیست و تعیین جایگاه بخش خصوصی و متخصصان و چارچوب قانونی آن، نیاز به زمان کافی دارد، به عنوان کارشناس حوزه گردشگری آن را مقرون به اجرا در زمان نزدیک نمی بینم مگر با دادن وام های بی هدف و بدون ضریب اطمینان که در پی آن، در توزیع برابر گردشگران به اهداف خود نمی رسد. در حال حاضر صنعت گردشگری در کشور ما وضعیت خاصی را سپری می کند. از یک طرف ما یک خوشحالی تقریبا زود هنگام داریم برای اینکه گردشگرهای فرضی زیادی به کشور ما می آیند یا خواهند آمد و از سوی دیگر، در تلاشیم که گردشگران زیادی را به دلیل بالا رفتن نرخ ارز جذب کنیم، این در حالی است که افزایش درآمدهای گردشگری با افزایش تعداد گردشگران به کشور، در چنین برهه ای واقعیت ندارد. بیشتر افراد ورودی به کشور از مرزها، پیلهوران یا افرادی هستند که روزانه وارد کشور شده و تنها خرید می کنند و خارج می شوند، بدون آنکه از خدمات حوزه گردشگری بهره ای برده باشند. یعنی بر اساس تعاریف موجود، این ها اصلا گردشگر محسوب نمی شوند. به عبارتی کسانی که پکیج تور و دارای اقامت شبانه و متقاضی خدمات تور باشند، بسیار کم است، بنابراین امید فعالان صنعت گردشگری بیشتر به توسعه گردشگری داخلی است که آن هم به لحاظ نبود زیرساخت ها و عدم برنامه ریزی طولانی مدت برای گردشگران ایرانی، فاقد برنامه مدون و به انتخاب خود مسافر بوده که آثار خود را به صورت بعضی نقاط با ازدحام مسافر و بعضی نقاط کمبود مسافر نشان داده است و آثار منفی توزیع نابرابر گردشگران در کشور را برای صنعت گردشگری به همراه آورده است. بانک گردشگری نیز طرح هایی برای سفر رونمایی کرده. برای مثال، وام ۱۰ میلیونی تا ۵۰ میلیونی برای سفر در اختیار متقاضیان قرار می دهد، اما مشخص نیست این تسهیلات توسط بخش خصوصی فعال در صنعت گردشگری جذب شود یا باز هم نصیب بنگاه های گردشگری شبه دولتی شود. ضمنا چنین تسهیلاتی قطعا سفر ارزان را ترویج نمی کند، چون قشر کارگر و حقوق بگیر هرگز وام ۱۰ میلیونی با سود ۱۸ درصد نمی گیرد که به سفر برود.

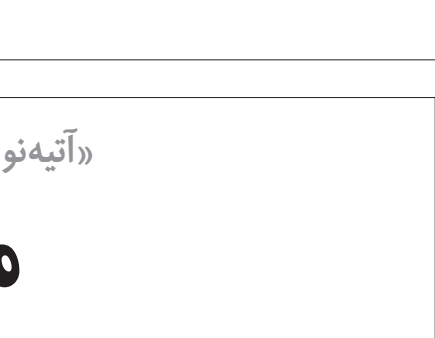
عضو کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران

پرداخت ۱۸۲۰ میلیارد تومان تسهیلات رونق تولید در ۱۰ ماه ابتدای سال ۹۷

مدیرکل حمایت از پایداری مشاغل وزارت کار، با اشاره به فعالیت ۱۳۵۲ بنگاه مشکل دار در کشور بر اساس آمار ۹ ماه امسال، گفت: «با حمایت موثر از ۱۳۵۷ بنگاه اقتصادی، از ریزش ۳۰۴ هزار شغل جلوگیری شد. «به گزارش «مهر»، کریم یآوری اظهارداشت: «در سال ۹۶ بنگاه های اقتصادی از محل اعتبارات رونق تولید برای تثبیت اشتغال و بهینه کردن خطوط تولید بیش از ۱۸ هزار میلیارد تومان تسهیلات دریافت کردند. «وی افزود: «بنگاه هایی که نیاز به بازسازی و نوسازی داشته و طرح های نیمه تمام با پیشرفت فیزیکی ۶۰ درصد به بالا دارند، در ۱۰ ماهه ابتدای سال ۹۷، ۱۸۲۰ میلیارد تومان از محل اجرای طرح رونق تولید دریافت کرده اند.»

۰۶ | آتیه نو

مجتبی کاوه

روزنامه نگار

در حالی که افزایش نرخ ارز، خدمات گردشگری را با هزینه های بسیار ارزان در اختیار گردشگران خارجی قرار داده است، گردشگران داخلی به ویژه طبقات محروم از این خدمات به دلیل افت قدرت خرید خود محروم مانده اند. مدت هاست که کارشناسان حوزه گردشگری بر ضرورت تغییر زیرساخت های صنعت گردشگری و تغییر نوع نگاه مسئولان به این حوزه برای درآمذایی های بیشتر تاکید دارند، اما آمار ورود تعداد گردشگران خارجی به کشور درست زمانی به بالای ۵۱ درصد رسیده که برخی از کارشناسان، آن را نشانه مثبتی بر رشد درآمدهای گردشگری تلقی نمی کنند. به عقیده آن ها، افزایش نرخ ارز نه به علاقه گردشگران واقعی برای سفر به کشور افزوده، نه توان گردشگران داخلی برای مسافرت های داخل کشور را افزون کرده است، در واقع تغییر و تحولات اقتصادی ماه های اخیر، بیشتر موجب هجوم افرادی از کشورهای همسایه برای خرید کالاها و اجناس داخلی شده که در شرایط جنگ اقتصادی و بحران ارزی، حتی در مواردی کشور را با چالش تامین کالا های اساسی روبه رو کرده است. به هر حال این مسئله هم دور از انتظار نیست که هم زمان با افزایش نرخ ارز، تمایل گردشگران داخلی به سفرهای خارجی به دلیل هزینه های گزاف مالی آن، پایین آمده و بخشی از مسافران خارج از کشور به بازار گردشگری داخلی جذب شده اند. با این وجود به دلیل افت کلی قدرت خرید مردم و نصف شدن ارزش دستمزدها و حقوق ها، تعداد محدودی از اقشار متوسط و زیر متوسط توان رفتن به سفرهای تفریحی و سیاحتی دارند و از آنجایی که سفر همواره یک نیاز غیر ضروری برای خانواده ها به شمار می رفته است، بیش از پیش از اهمیت آن خصوصا برای کم درآمدها کاسته شده است.

در این میان طرحی اخیرا از سوی مسئولان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به منظور کمک به این اقشار و خانواده های کارگری و به طور کلی افزایش رغبت مردم برای مسافرت داخلی در نظر گرفته شده به نام طرح سفر ارزان یا اقساطی که بنا دارد سفر را در اختیار افراد بیشتری قرار دهد. اینکه این طرح تا چه اندازه موفق خواهد بود و می تواند زمینه مسافرت اقشار محروم را فراهم کند، هنوز مبهم است. به گفته تیموری، معاون گردشگری سازمان میراث، طرح «سفر ارزان» یا «سفر اقساطی» پس از تعطیلات نوروز ۹۸، رسماً اجرا خواهد شد و مسؤلیت آن نیز به آژانس های مسافرتی واگذار شده است. در این میان قرار است سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با بانک ها رایزنی و توافق کند تسهیلاتی را در اختیار آژانس ها و دیگر تأسیسات گردشگری قرار دهند که برای جذب گردشگران از آن استفاده کنند، در صورتی که در گذشته این تسهیلات به طور مستقیم در اختیار مردم قرار می گرفت و فرایند دشواری داشت. جدا از فرایند دشوار دریافت این تسهیلات، مسئله اساسی این بود که متقاضیان معمولا وام های دریافتی را در موضوعی غیر از سفر هزینه می کردند. ضمنا اخباری نیز از تخصیص کمک هزینه سفر به بازنشستگان به مبلغ ۷۴۰ هزار تومان منتشر شده است.

یکی از اقداماتی که معمولا از سوی وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی به منظور آسان تر کردن سفر کارگران در نظر گرفته شده، دادن تخفیف ها و ارائه خدمات ارزان است که البته در مواقعی از سال و بسیار اندک اعطا می شود. کارگری که از پَس هزینه های ضروری و نیازهای اولیه خود برنمی آید، منتظر چنین تخفیف هایی نیست یا حتی شاید به دلیل فشار مالی، حاضر به استفاده از آن نباشد. پرداخت تسهیلات با نرخ سود پایین به کارگران و کارمندان نیز بخش دیگری از

نیازسنجی

«آتیه نو» وضعیت گردشگری حقوق بگیران را در آستانه شروع ماه پایانی سال بررسی کرد

موانع ارزان سازی سفر کارگران

از تعطیلات نوروز اجرا شود که به نظر می رسد نه مردم، زمان و فرصت کافی برای سفر دارند و نه رغبتی برای سفر در میان اقشار ناتوان وجود دارد.»

کشش پایین درآمدی و قیمتی خانواده ها برای گردشگری

علی اصغر توکلی، عضو هیئت مدیره انجمن صنفی کارفرمایی آژانس های سفر هوایی و دفاتر مسافرتی نیز در این خصوص با تاکید بر اینکه دولت باید هزینه های سفر را به ویژه در ایام تعطیلات نوروز در سبد حمایتی خانواده های ضعیف بگنجانند، به «آتیه نو» می گوید: «در شرایط کنونی که هزینه های زندگی به شدت بالا رفته است، گردشگری داخلی صرفه بیشتری برای مردم دارد و از گذشته تا به حال گردشگری داخلی بیشتر برای افراد کم درآمد بوده است و جزء سبد نیاز خانوارها هم بوده است. در مناسبت های مختلف مثل نوروز، سفر و مسافرت هم جنبه سنتی و هم فرهنگی دارد، بنابراین برای اینکه خانوار سطح رضایت خود از زندگی را بالا ببرند، به داشتن درآمد کافی برای رفتن به مسافرت و پرداخت هزینه سفر نیاز دارند، اما زمانی که تورم شدیدی در کشور وجود دارد و قدرت خرید مردم پایین است گردشگری تحت تأثیر دو کشش درآمدی و قیمتی است. در کشش درآمدی؛ کالا و خدمات، گران محسوب می شود و جزء کالاهای لوکس قرار می گیرد به همین دلیل خانواده ها کشش خرید آن با درآمدی که دارند را نخواهد داشت. در کشش قیمتی هم همین طور، قیمت ها بالا است و خانواده ها هم به اندازه کافی کششی در خود برای گردشگری که هزینه های زیادی به آن ها تحمیل خواهد کرد، نمی بینند.»

می دهد، حساب کرد.»

ضرورت ارزان کردن خدمات گردشگری

وی با اشاره به چند برابر شدن هزینه هتل ها و رستوران ها و از طرفی هزینه های حمل و نقل، ادامه می دهد: «صنعت هتل داری به دلیل افزایش هزینه ها طی چند ماه گذشته با رکود عمیقی مواجه شده و رنگ خطر تعطیلی بسیاری از هتل ها را به صدا درآورده است. آمارها همچنین رویکرد منفی نسبت به وضعیت رستوران ها به دلیل افت مشتریان آن ها دارد. بنابراین اگر این منظور تخصیص بدهند، رقم های آن ها باید آن قدر زیاد باشد که از پس نیاز گردشگران برآید. اما این منابع بانک ها برای تخصیص این تسهیلات به اندازه کافی هست؟ و از سویی، آیا چنین هزینه ای در شرایط تحریمی به صلاح اقتصاد کشور خواهد بود. به نظر می رسد در شرایط فعلی آنچه به عنوان یک ضرورت در حوزه گردشگری به شمار می رود، نه ارائه تسهیلات یا منابع به گردشگران، بلکه کمک مستقیم دولت به مردم برای افزایش قدرت خرید آن ها و پوشش هزینه های زندگی است. یک مورد مهم دیگر، ارزان سازی خدمات گردشگری با کمک دولت به حوزه های مختلف گردشگری است. برای مثال، در مواقعی که تمایل مردم به سفر، زیاد است، مثل عید نوروز که باید خدمات اقامت با کیفیت و قیمت مناسب تری خود را عرضه کند، اما طرح ارزان سازی سفر قرار است بعد

با نزدیک شدن به روزهای عید نوروز، آنچه اهمیت دارد حمایت قانونمند و برنامه ریزی شده از مردم در قالب بسته های حمایتی سفر است.

طرح های ناکام ارزان سازی سفر

آرش نورآقایی، کارشناس حوزه گردشگری، در رابطه با بحث رونق بخشی به سفر برای اقشار کارگر و کم درآمد، با اشاره به تجربه طرح های ارزان سازی سفر، به «آتیه نو» توضیح داد: «نمونه مشابه این طرح را سال ها پیش تحت عنوان طرح «سفر کارت ملی» تجربه کردیم. براساس این طرح سازمان ها، ارگان ها و اداره های مختلف، مبلغی را در حساب کارمندان و مجموعه به منظور سفر واریز کرده و کارمندان می توانستند از این طریق از خدمات گردشگری طرف های قرارداد با سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بهره بگیرند. اما این طرح در نهایت نه اهداف کارمندان را در تامین هزینه های سفر محقق می کرد و نه به طور موثقی اجرا شد، چراکه منابع کافی برای آن پیش بینی نشده بود و سازوکار طرح نیز به صورتی بود که ظرفیت ها و منافع بخش خصوصی در نظر گرفته نشده بود. طرح «سفر ارزان» نیز اگرچه در ظاهر مقاصد خوبی را دنبال می کند، اما به دلیل موانی که در اجرای این طرح وجود دارد، با مشکل روبه رو است. از جمله این موانع، کاهش شدید قدرت خرید مردم است. طبیعتا تا زمانی که نرخ تورم واقعی در کشور براساس برخی گزارش ها بالای ۴۰ درصد باشد، تخصیص هر منابعی برای کمک به مردم به منظور مسافرت رفتن، با ن پست روبه رو خواهد شد. در حال حاضر دولت حتی در مواردی در تامین ارزان اساسی ترین نیازهای مردم مثل کالاهای اساسی و اقلام خوراکی دچار مشکل شده است. چگونه می توان روی تسهیلاتی که معلوم نیست پرداخت می شود یا مبالغ آن، هزینه های سفر را پوشش

طرح «سفر ارزان» اگرچه در ظاهر مقاصد خوبی را دنبال می کند. اما به دلیل موانعی که در اجرای این طرح وجود دارد، با مشکل روبه رو است. از جمله این موانع، کاهش شدید قدرت خرید مردم است. طبیعتا تا زمانی که نرخ تورم واقعی در کشور براساس برخی گزارش ها بالای ۴۰ درصد باشد، تخصیص هر منابعی برای کمک به مردم به منظور مسافرت رفتن، با ن پست روبه رو خواهد شد. در حال حاضر دولت حتی در مواردی در تامین ارزان اساسی ترین نیازهای مردم مثل کالاهای اساسی و اقلام خوراکی دچار مشکل شده است. چگونه می توان روی تسهیلاتی که معلوم نیست پرداخت می شود یا مبالغ آن، هزینه های سفر را پوشش

هزینه ای در شرایط تحریمی به صلاح اقتصاد کشور خواهد بود. به نظر می رسد در شرایط فعلی آنچه به عنوان یک ضرورت در حوزه گردشگری به شمار می رود، نه ارائه تسهیلات یا منابع به گردشگران، بلکه کمک مستقیم دولت به مردم برای افزایش قدرت خرید آن ها و پوشش هزینه های زندگی است. یک مورد مهم دیگر، ارزان سازی خدمات گردشگری با کمک دولت به حوزه های مختلف گردشگری است. برای مثال، در مواقعی که تمایل مردم به سفر، زیاد است، مثل عید نوروز که باید خدمات اقامت با کیفیت و قیمت مناسب تری خود را عرضه کند، اما طرح ارزان سازی سفر قرار است بعد

چنین تسهیلاتی نمی رود و تازه روشن نیست که بعد از اجرای این طرح ها تا چه اندازه تعداد مسافران از قشر کارگری و کارمندی، افزایش پیدا می کند که مسئولان این حوزه اصرار بر اجرای طرح های مشابه دارند. همچنین از آنجایی که در این طرح های تشویقی پرداخت بخشی از هزینه ها برعهده خود کارگر است، نه تسهیلات و نه تخفیف ها، کمکی چندان به کارگران برای رفتن به مسافرت نمی کند. مگر آنکه مبلغ این تسهیلات یا تخفیف ها به صورت مستقیم و در قالب یارانه در اختیار کارگران قرار بگیرد. برای مثال، دولت به جای تخفیف های ۵۰ درصدی به کارگران می تواند مابه التفاوت آن را نقدادر حساب خانوار و با اضافه کردن به یارانه نقدی آن ها

کارشناس بازار کار

یکشنبه ۲۸ بهمن ۱۳۹۷ ● شماره صد و نود و یک

ضرورت پرداخت یارانه گردشگری

پرداخت کند یا همه ساله به عنوان هزینه سفر، مبلغی به مبلغ یارانه خانواده های کم درآمد اضافه کند. در این صورت خانواده کارگری که در سال یک بار مسافرت می رود، می تواند دو بار یا بیشتر به سفر برود و این امکان همه ساله برای وی بیشتر از سویی انتخاب مقصد گردشگری که یکی از مهم ترین شاخص های تأثیرگذار در بالابردن سطح رضایت گردشگران از سفر است، با این مکانیزم برای مسافران راحت تر می شود. مسافر می داند مثلا با فلان مبلغ یارانه برای سفر، یک شهر نزدیک و کم هزینه را انتخاب کرده و با این کار دفعات بیشتری به مسافرت برود.

کارشناس بازار کار